

Pædagogisk læreplan for Barrit Børnehus & SFO 2020-2021

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Redigeret: 24.09.20
Evalueret og forelagt be-
styrelsen:

Fællesbestyrelsen

Bestyrelsen består af: (se hjemmeside på AULA)

I Barrit har vi et stærkt børneunivers, der sikrer at børn og unge i forpligtende fællesskaber udvikler sig til livsduelige og fremtidsparate mennesker.

Bestyrelsen laver principper for det pædagogiske arbejde, og giver således retning. I Hedensted kommune er der princip for arbejde med barnets sproglige udvikling. Således bliver alle 3-årige sprogscreenet.

Pædagogiske principper:

Børnene skal blive selvstændige og selvhjulpne

Trygge og Åbne

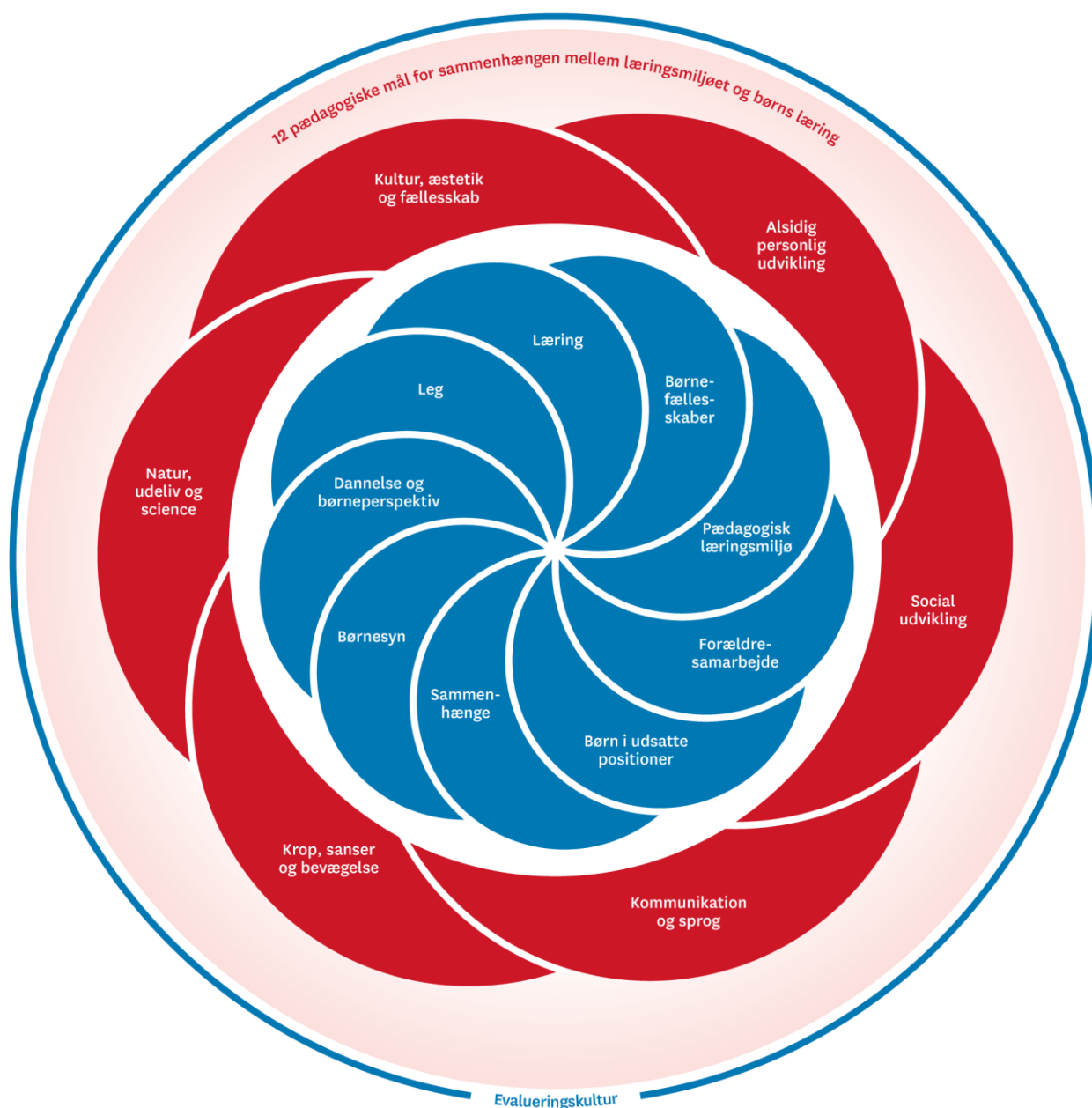
Gode til at bruge kroppen

Fantasifulde og kreative

Sociale og ansvarlige

Lære at være anerkendende og empatiske

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Her beskriver vi kort vores stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold. Det kan for eksempel være børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger, de fysiske rammer, geografisk placering og andre ting, der har betydning for vores pædagogiske arbejde.

Barrit Børnehus & SFO er beliggende i en lille Landsby, Barrit. Barrit ligger lige midt i et naturskønt område, tæt på skov og strand. Barrit Skole og Barrit Børnehus har fælles ledelse, og har ligeledes fælles bestyrelse. Dette for at sikre den røde tråd i børnenes liv. Vi har et tæt og godt samarbejde med byens borgere, hvor vi gensidigt hjælper hinanden, for at lave nogle skønne rammer for en god barndom, og et godt sted at bo.

Barrit Børnehus består af en vuggestue, børnehave og SFO. Personalet arbejder sammen som en personalegruppe, hvilket styrker sammenhængen og overgangene for børnene. Vi har arbejdet meget med vores læringsmiljøer og det æstetiske, da vi ud fra forskning ved, at det har betydning for trivsel og læring.

"Vi har retning, men ingen ismer, vi er bare gode til børn". Et motto der fortæller, at hele barnets udvikling ligger os på sinde.

Som beskrevet side 3 er den styrkede pædagogiske læreplan lovpligtig. I SFO er der ikke samme krav, her er kravet en "mål og indholdsbeskrivelse". Personalegruppen arbejder fælles om alle børn, vores grundlag udarbejdes på fælles personalemøder. På den måde sikres den røde tråd og gode overgange. Vi har derfor valgt at samle de to "lovpligtige dokumenter" i et fælles dokument. På side 5 kan I læse "Mål og indholdsbeskrivelse SFO".

Mission: Dagpasningsloven er det grundlag vi arbejder ud fra. Med det udgangspunkt skaber vi rammer der sikrer børnene gode opvækstvilkår fuld af livsglæde. En dannelse til livet og mestring i at begå sig i mange forskellige arenaer.

Vision: Vi ønsker at skabe et lege- og udviklingsmiljø med plads til fantasi, der giver livsglæde og ruster det enkelte barn til at begå sig i livet.

Mål:

- At alle børn er en del af fællesskabet
- At alle børn bidrager og tager ansvar for fællesskabet
- At alle børn udvikler selvtillid og selvværd, der gør dem i stand til at forfølge deres drømme
- At skabe overgange der peger fremad
- At skabe en børnehave med gode rammer for den pædagogik der peger frem mod målet

Mål og indholdsbeskrivelse SFO

Mål:

- Være et fritidstilbud, der sikrer udvikling, helhed og sammenhæng for alle 6-10 årige
- At børn og forældre oplever gode overgange mellem dagtilbud, skole og SFO
- At være et fritidstilbud der er anerkendende og inkluderende, med fokus på sociale og personlige kompetencer
- Vi vægter et ligeværdigt samarbejde med familien om barnet

Overvejelser i forbindelse med mål og indholdsbeskrivelse for SFO:

Børnene skal ses og høres med de mange forskelligheder de indeholder.

Der skal være medindflydelse og mulighed for at træffe frie valg mellem voksenorganiserede og selvvalgte aktiviteter. Indgå i forpligtende fællesskaber.

Mulighed for at knytte relationer og venskaber på tværs af alder.

Relationer mellem børn og voksne, og børnene imellem er i centrum. Det er i fællesskabet vi lærer noget om os selv og det at blive menneske blandt mennesker.

Være ramme om gode fritidsaktiviteter der tager udgangspunkt i børnenes behov og interesser samt erfaringer.

De 6-10 årige er motiverede for at lære, derfor skal SFO være både et lære- og et værested.

Være afsæt til en fritid uden grænser, hvor barnet er styrket i selvværd og handlekraft.

Værdier:

Anerkendelse, nærvær, fællesskab og omsorg.

Læringssyn i fritidsperspektiv:

Læring skabes i meningsfulde sammenhænge og relationer med børn og voksne. Når børn leger der den uformelle læring. I SFO'en er der mulighed for at eksperimentere, være nysgerrig og prøve sig selv af. At vi er aldersintegrerede giver mangfoldighed og læringspotentiale, da børnene kan spejle sig i hinanden og lære af hinanden.

Voksenorganiserede aktiviteter og selvvalgte aktiviteter:

Når vi vægter balance mellem både voksenorganiserede og selvvalgte aktiviteter skyldes det muligheden for at styrke barnets handlekompetence. Dette sker ved at kunne vælge mellem både planlagte og spontane voksenorganiserede aktiviteter, og gennem disse valg forpligte sig til fællesskabet, men også vælge selv. Mulighed for fysiske aktiviteter er vigtig for os.

Legens betydning:

Legen er værdifuld, fordi det er barnets mest oplagte rum for at udvikle selvbestemmelse – og herved opnå stadig større indflydelse på og kontrol over eget liv, sammen med andre. Når barnet leger udvikles egen forståelse og perspektiv på hvordan verden hænger sammen.

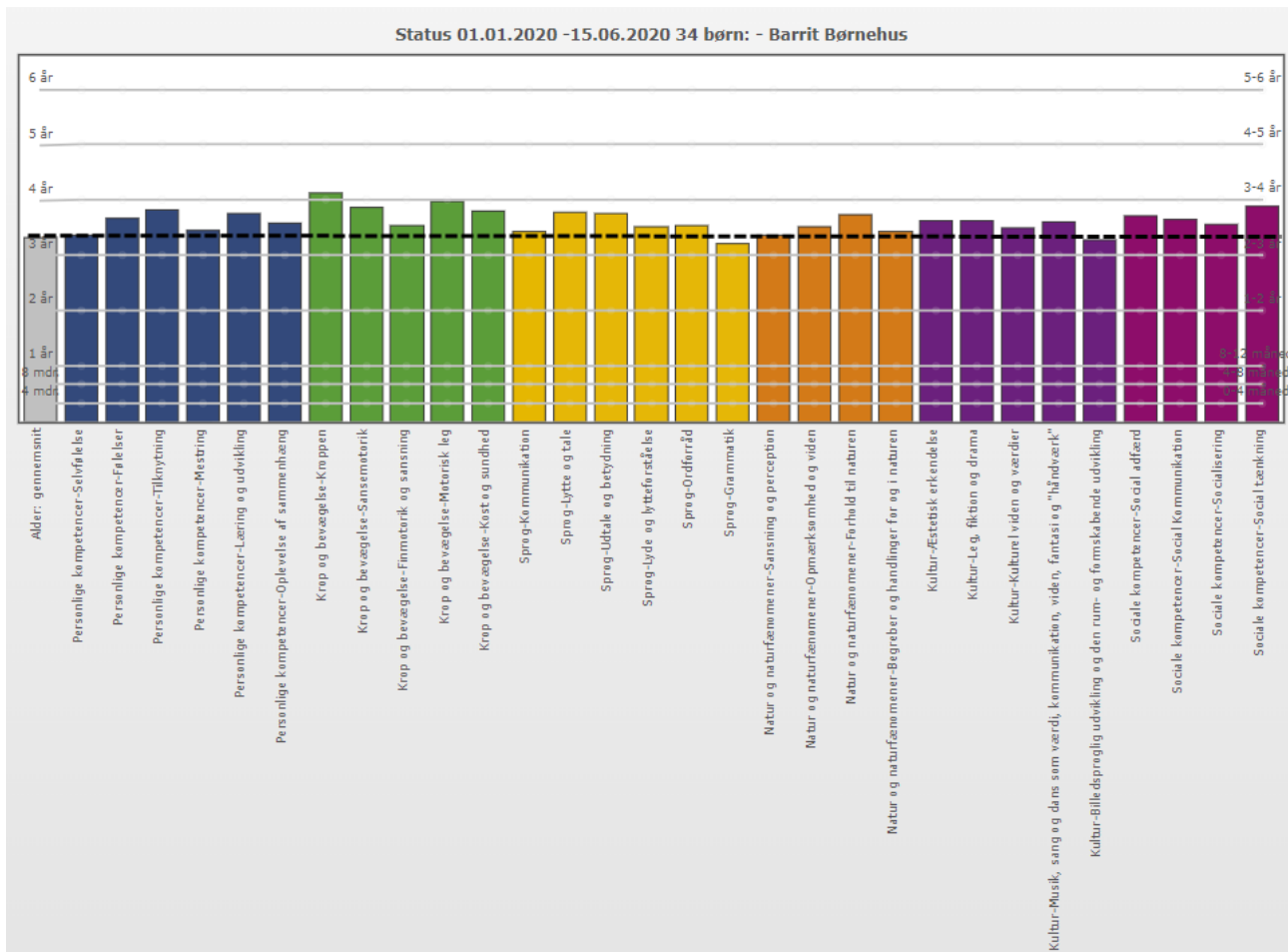
Forældrene:

Vi samarbejder på anerkendende og ligeværdigt grundlag. Vi forpligter os gensidigt til at informere om forhold af betydning for barnets trivsel, så forebyggende indsats kan iværksættes. Efter behov udarbejdes handleplaner i samarbejde.

Informationer om dagligdagen og arrangementer formidles via tabulex og hjemmesiden. Det uformelle samarbejde sker gennem daglig kontakt ved afhentning, i garderoben, legepladsen „Det formelle samarbejde sker gennem vores fælles bestyrelse.

Lærere og pædagogisk personale samt overgange:

SFO er en del af fritidsdelen 0-10 år, ligesom den er en del af skolen. Derfor arbejder vi tæt sammen. Vores værdier er fælles – for Børnehuset & SFO har vi omsorg som en fjerde værdi. Vi samarbejder om det gode børneliv ved at have fælles traditioner og rutiner, der gør overgange lettere. Vi har ikke mange regler, men er i dialog om det der giver mening for alle.

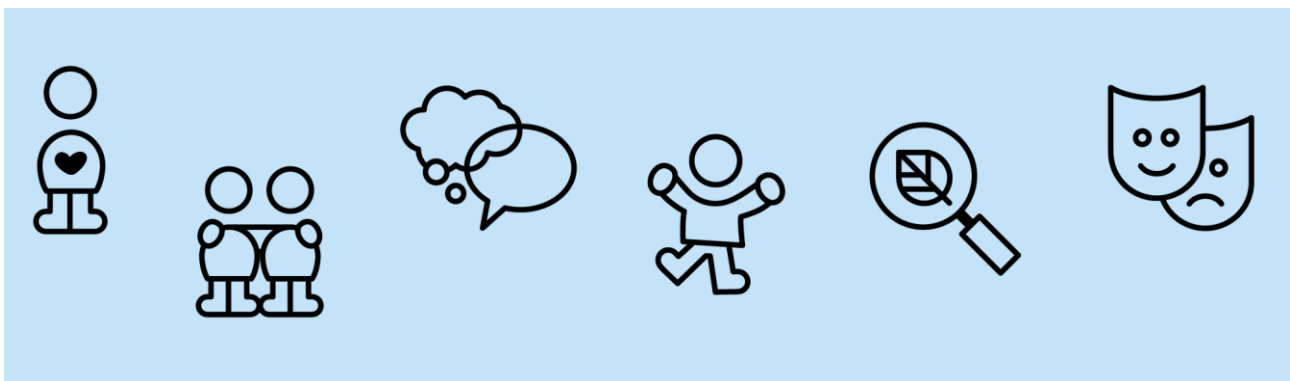

I foråret 2020 lavede vi kompetenceprofil på alle børn. Grafen ovenfor viser det samlede resultat. Det viser kvaliteten af vores læringsmiljø. Den sorte stiplede linje indikerer hvor gruppen skal ligge. Som vi kan se, er der en del der ligger over eller højere end forventet.

Når vi kigger bag tallene, er der mindre end fem børn, hvor vi skal sætte ind med yderligere foranstaltninger. Dette har vi handleplan for.

Vi er pt i forsøg omkring dataindsamling. Ovenstående viser data fra brugen kompetencehjulet. Her har vi valgt at vise resultatet omkring vores læringsmiljø, systemet vil kunne gå bag om tallene på mange områder, bla dreng/pige.

Intervallerne for revurdering er 1 x pr. år. Men vi overvejer at lave en opfølgning allerede i efteråret.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn og børneperspektiv:

Vores børnesyn afspejles af vores værdier. Værdierne er blevet til i samspil med vores fælles bestyrelse, således at vi arbejder ud fra et fælles værdigrundlag: Fællesskab, nærvær og anerkendelse. For 0-6 års området, har vi haft brug for også at tilføje omsorg som en bærende værdi. Værdigrundlaget er pejlemærker for det pædagogiske arbejde.

Omsorg: at møde barnet med respekt og indlevelse. Er gode legemiljøer, sundhed, sikkerhed samt bevidsthed om sund kost. At være gode rollemodeller. Voksne der er empatiske i mødet med barnet og hinanden. Voksne der er tydelige og ansvarlige for relationen. Forældres kærlige omsorg er ikke det samme som faglig omsorg. Den faglige omsorg er også at hjælpe børn til at blive en del af et eller flere børnefællesskaber, at mærke og regulere sig selv, lære at lytte, lege og meget mere.

Nærvær: at være til stede med et åbent sind. Lytte med et åbent hjerte. Lede samtalen og være i dialog med barnet. Ikke at være optaget af at få nogen til noget. Ikke være vurderende eller dømmende.

Anerkendelse: Kunne tage hinandens synspunkter og skifte perspektiv – for et kort øjeblik at kunne se, hvordan verden ser ud med den andens øjne. Anerkendelse er at være åben, at kunne lytte. Have forståelse og indlevelse, kunne genkende oplevelser hos sig selv, bekræfte den anden og være selvreflekterende.

Fællesskab: alle har brug for at være del af både store og små fællesskaber. Her udvikler man sig personligt, og lærer at begå sig socialt. At høre til, vide at nogen har brug for én giver selvværd, en af byggestene til at sikre udvikling. Når man gør noget for andre føler man sig værdifuld. Være medansvarlig for fællesskabet giver glæde. Vi skal udvikle en stærk personlighed med social indlevelse for at kunne begå os i et forandrings- og videnssamfund. Til dette er fællesskabet den stærkeste kraft.

- Alle børn har betydning og skal opleve at være værdifulde
- Børns ressourcer ses og der værnes om deres forskelligheder og ret til at udvikle sig forskelligt.

- Gennem relationen understøttes alle børns selvstændighed og initiativ, og samtidig med skal de have den nærvær og omsorg, som de har brug for
- Alle børn har en stemme. Børn skal føle sig set og forstået, og at de mærker de har værdi i fællesskabet.

Dannelse og læring:

Dannelse er centralt i et demokrati. Det er gennem fællesskabet og aktiv deltagelse, at barnet udvikler egen personlighed og forankrer værdier der gør at de kan gå ud i verden som hensynsfulde, empatiske, kritisk, demokratiske og livduelige mennesker. Børnene lærer grundlæggende gennem leg, derfor retter vores børneperspektiv sig mod et læringsmiljø der har børnenes leg i fokus. Uanset om vi taler om hverdagssituationer, børns selvvalgte leg eller voksenstyrede aktiviteter, så er det med udgangspunkt i et børneperspektiv. Når vi er sammen, både i store grupper eller i mindre fællesskaber, lærer vi. Når vi leger, når vi er sammen om noget særligt, når vi øver og bruger vores krop. Læring finder sted hele tiden, derfor er en del af det pædagogiske grundlag også at arbejde med MLE (medieret læring), ligesom KLAR kompetencerne også er vigtige trædesten i vores pædagogiske praksis.

- Børn skal opleve sig som aktive medskabere af egen læring og udvikling
- Læring handler om at tilegne sig faktuel viden, men også om forankringen af værdier og viden i barnets personlighed, her arbejdes bl.a. med KLAR til læring
- Børns læring foregår med krop og sanser, såvel i tanke som i tale.
- Børn lærer gennem sociale interaktioner, ved at undre sig, opleve nyt og afprøve
- Børnene skal opleve at være aktivt deltagende i et demokratisk fællesskab
- Børns skal grundlæggende understøttes i nysgerrighed og lyst til at lære
- De voksne skal understøtte relationer og fællesskaber, da det er i relationen læring finder sted

Leg og børnefællesskaber:

- Børns leg respekteres og anerkendes som en vigtig læringsform
- Der skabes rammer, der understøtter børns spontane og selvorganiserede lege, og der er samtidig blik for at skabe legefællesskaber, hvor alle børn trives og udvikles
- Børn skal indgå i et socialt fællesskab sammen med andre børn og voksne, hvor relationen styrker og udvikler børnenes personlige, sociale og faglige kompetencer
- Den voksnes opgave er, at være understøttende i børns leg, og være en god rollemodel
- Der er plads til det enkelte barns initiativ og deltagelse, men også til, at barnet kan begå sig i verden med indlevelse i og forståelse for andre

Læring/udvikling:

- I hverdagen bruger vi begrebet udvikling, for gennem en sproglig bevidsthed at fastholde det unikke og særlige ved barndommen
- Barnet udvikler sig, og bliver klar til at indgå i rammer, hvor læring bliver et begreb forbundet med en bevidsthed om, at "nu lærer jeg"
- Den ubevidste læring der knytter sig til barndommen sker i legen.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vores læringsmiljø er dynamisk, det udvikler sig og forandrer sig med de børn og voksne der er sammen. Gennem dataindsamling arbejder vi med at skabe læringsmiljøer der understøtter børns læring. Dataindsamling er bredt forstået, det baserer sig ikke blot på pædagogiske iagttagelser, men også på trivselsmålinger hos forældre og børn. Vi sikrer at vores læringsmiljø giver mulighed for at komme omkring alle den pædagogiske læreplans temaer naturligt. Og vi har fokus på at det er for alle børn. Hos os er der ikke ”særlige børn”, vi har blot forskellige forudsætninger på et givent tidspunkt, derfor skal vores rammer være, så der er læring for alle. Alle børn er exceptionelle.

Læringsmiljø:

- Læringsmiljøerne skal tage højde for, at børns udvikling og læring sker i mangfoldige processer gennem en vekslen mellem børnenes egne igangsatte lege, voksenstyrede aktiviteter og hverdagens rutiner
- Læringsmiljøerne skal være trygge og alsidige, som fremmer en eksperimenterende tilgang, og som giver lyst og mod til at lære mere, men som også giver plads til at blive udfordret, famle og fejle
- Læringsmiljøerne skal tage udgangspunkt i børnenes perspektiv, hvor deres ideer, meninger og oplevelser inddrages, men hvor vi også varetager børnenes interesser og tarv
- Der skal skabes differentierede læringsmiljøer – både de fysiske og de faglige rammer
- De voksnes adfærd og relation understøtter børnenes læreproces – uanset om det er leg, aktiviteter eller hverdagens rutiner. Det er måden vi er sammen med børnene på – som er afgørende

Inklusion:

Som beskrevet ovenfor, har vi sikret inklusion gennem tilrettelæggelse af vores børnemiljø. Se også hjemmesiden, hvor det fælles udarbejdede princip for hele Barrit Børneunivers er lagt ind.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Forældrene er de vigtigste i barnets liv. Det er vigtigt for, at skabe tryghed ved opstart. Samarbejdet skal bygge på tillid, således at forældrene kommer til os, hvis de har en bekymring vi skal tale om.

Vores opstartssamtaler sker med relevante samarbejdspartnere, for at sikre børnene den trykkest mulige overgange. Ved overgangen til skole (Bro), overleveres børnene individuelt, men vi overleverer også på gruppens trivsel.

Vi er altid åbne for en samtale hvis der er behov.

Samarbejde med forældre og dagtilbud:

- Forældre er vigtige og afgørende personer for deres børns trivsel, udvikling, dannelse og læring. Derfor arbejdes der hele tiden på et godt og forpligtende samarbejde med forældrene, hvor der er gensidig respekt for hinanden
- Barnets forældre skal inddrages og involveres i dagtilbuddets arbejde, og understøtte stimulerende hjemmelæringsmiljøer. Det sker gennem et samarbejde, der tager afsæt i den enkelte familie, hvor familiens ressourcer bringes i spil – og hvor forældre og dagtilbud i fællesskab drøfter hvordan barnets læring, udvikling og trivsel kan fremmes
- KLAR til læring understreger vigtigheden af, at vi har et tæt samarbejde med forældrene

Børns trivsel, udvikling, dannelse og læring er et fælles ansvar og sammen skabes de bedste rammer for børn, fordi forældre gør en forskel.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes? Vores læringsmiljøer tilrettelægges efter at sikre læring for alle børn, inden for alle den pædagogiske læreplans temaer. Vores læringsmiljøer er baseret på observationer, dataindsamling og forskning. Vores grundsyn er, at alle børn skal kunne udvikle sig og lære, og er værdifulde for fællesskabet, dette har betydning for vores måde at organisere os på. Således er vores læringsmiljøer hele tiden i udvikling og tilpasset den aktuelle børnegruppes behov. Institutionens rammer giver mulighed for at lave mange rum til leg og fordybelse. Æstetikken, det fysiske og psykiske læringsmiljø, er vigtig i vores tilrettelæggelse.

Børn kan af forskellige grunde være i en udsat position af kortere eller længere varighed. I læring arbejdes der med børnelinialen <https://formidlinghedensted.alldialogue.dk/p-5-0-1.php>, hvor fokus er at fremme trivsel for alle børn. Alle børn skal opleve at være i og forblive i grønne positioner – "stay green". Derfor samarbejder det pædagogiske personale med andre tværfaglige samarbejdspartnere, så der sker en rettidig og målrettet indsats i forhold til børn i udsatte positioner. Samtidig arbejdes der med mangfoldige fællesskaber, hvor der er fokus på børns ressourcer og der værnes om deres forskelligheder.

Sammenhæng til børnehaveklassen, samt øvrige overgange

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Herudover har vi et formaliseret samarbejde om alle øvrige overgange, da skift eller overgange skal opleves trygt og sammenhængende for børn og forældre. Dette er i samarbejde med sundhedsplejen. Samarbejdet bygger på et fundament af anerkendelse og respekt. Vi tager på besøg i hjemmet som forbesøg til vuggestuen, og vi afholder forbesøg med dagplejemor og forældre i dagplejehjemmet for børn der skal starte i børnehaven. Internt aftaler vi fra gang til gang hvordan overgang fra vuggestue til børnehave skal være.

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Fra 1. april til 1. august er de ældste børn i brobygning. Men hos os har vi brobygget allerede fra 1. april året før. Fast personale arbejder med de ældste, først i det små, handleplanen udvides hen over året. Således er der svømning og gymnastik som faste elementer de første fire måneder. Og som noget nyt prøver vi at koble et samarbejde med sundhedsplejen der normalt laver motorisk screening før uge 42, den vil vi gerne lave sammen, så den udføres før 1. august og med kendte voksne. Vi bruger SFO lokalerne til at lave særlige aktiviteter, føjer yoga til, har biblioteksdage på skolens bibliotek, hvor de møder bibliotekaren, lærer at låne bøger, har temauger og besøg i børnehaveklassen. Vi har en klar plan for, hvordan vi tager imod børn der kommer udefra. Børnene får en ven fra gruppen, der sammen med de voksne hjælper deres nye kammerat ind i gruppen. Vi oplever, at børnegruppens tryghed har en positiv effekt på børn der kommer til.

Alle børn har brug for, at der skabes sammenhæng. Dagtilbud arbejder sammen med skolen om at forbinde de to arenaer i brobygningen. Målet er, at børnene får et godt kendskab til skole og SFO, både de fysiske rammer, personale og andre børn. Det betyder at personalet har fokus på at skabe sammenhæng mellem kultur og indhold de to steder, samt sikre at viden og kendskab til barnet bruges i den videre færd.

Dagtilbuddet støtter og styrker børnenes sociale, personlige og faglige færdigheder, bl.a. gennem KLAR til læring og de seks læreplanstemaer.

Temaerne går igen i børnehaveklassen, der afstemmes med børnegruppen og børnenes alder.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Dette er et af de skønne ting ved at bo i en lille landsby. Alle kender hinanden, vi hjælper hinanden, og hjælpen går begge veje. Eksempler er samarbejde omkring byfest, men også bondegårdsbesøg i forbindelse med vores høsttema. Vi har et godt samarbejde med kirken, både i forbindelse med traditionelle danske traditioner, men også ud over dette, hvor vi kommer i kirken til salmesang. Temaerne for vores besøg bliver af præsten tilrettelagt i børnehøjde, hvor historier fra bibelens lignelse omsættes til hverdagspraksis, og bliver en værdifuld del af børnenes dannelse. Vi overvejer om vi vil kunne indgå et samarbejde også med lokalarkivet. Vi ved hvem vi skal spørge, hvis vi mangler noget, eller mangler hjælp. I byen har vi også etableret ”slip barrit fri”, der er et mødefora, hvor kommune, institution og landsby mødes og drøfter muligheder for tiltag. Et møderum der bygger på de frivilliges initiativer, hvor vi som institution fascilliterer dette.

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Gennem dataindsamling arbejder vi løbende med børnemiljøet. Således er børnesynet faste punkter i vores evalueringer.

Det æstetiske miljø har en særlig betydning for det at tilegne sig læring. Rummene skal invitere til bestemt læring, og er samtidig en vigtig medspiller i dannelsesbegrebet.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Det pædagogiske læringsmiljø fører til, at målene nås gennem:

- Leg
- Erfaringer med at vælge til og fra
- Praktiske gøremål som dække bord, rydde op mm
- Tilgængelighed af kreative materialer

- Samling knyttet til meningsfulde børnefællesskaber
- At barnet kan spise når det føler sult
- Spisning som del af et socialt fællesskab
- At blive selvhjulpen, f.eks. ved at lære at tage tøj af og på
- Selv at kunne klare toiletbesøg
- At prøve grænser af, støttet af gode voksenrollemodeller
- At blive set, også når man er ked af det
- Inddragelse i aktiviteter
- Tid til fordybelse
- Møde voksne anerkendende rollemodeller
- At styrke børnenes selvtillid og selvværd
- At lære at mærke og genkende egne og andres følelser

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Det pædagogiske læringsmiljø fører til, at målene nås gennem:

- At børn har mulighed for at bruge deres ressourcer og forskelligheder til gavn for sig selv og fællesskabet
- Lege der kræver samarbejde, vente på tur mm
- At rette barnets opmærksomhed mod egne og andres følelser
- At synge sange med temaer om. F.eks. at skiftes
- At skiftes til at vælge bog/sang
- At dække bord
- At møde anerkendende voksne der hjælper med at sætte ord på følelser og konflikter
- At skiftes til at fortælle til samling
- Temadage/uger om noget fælles
- Traditioner/fødselsdage
- Oprydning efter sig selv, og for fællesskabet
- At give nogen et krammeplaster
- At sikre plads til ro og fordybelse i leg, både den frie og den voksenstyrede
- At støttes i retten til at sige ja og nej
- At børn hjælper hinanden

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Det pædagogiske læringsmiljø fører til, at målene nås gennem:

- Leg, voksne der hjælper børnene med at udbygge og fastholde legen
- Samling hvor barnet får mulighed for at "læse" tavle med navne, fortælle for de andre, lytte til de andre
- Spisning i små grupper skaber tryghed så alle børn tør deltage i dialogen ved bordet
- Højtlesning og Samtale om historien, dialogisk læsning
- Eventyrfortælling eller værkstedsarbejde med eventyr, der styrker barnets fortællekompetence
- Anerkendende voksne der læser for barnet og sætter ord på
- Rim og remser, vrøvlord mm

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Det pædagogiske læringsmiljø fører til, at målene nås gennem:

- Leg
- Gymnastik
- Leg på legepladsen
- Ture i skoven
- Sanglege
- Rytme
- Stille leg og fysisk aktiv leg
- Værkstedaktiviteter
- Tema med fokus på kost, sundhed og hygiejne
- Leg med konstruktionslegetøj
- Gode voksne rollemodeller
- Børneyoga

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Det pædagogiske læringsmiljø fører til, at målene nås gennem:

- At årstiderne indgår i vores sange, og retter børnenes opmærksomhed mod dem
- At bruge alle sanser til at opleve naturen og årstiderne
- Traditioner der knytter sig til årstiderne, eks. høstfest
- Månedens frugt og grønt
- At tage på udflugt i naturen, blandt andet til kirkeskoven
- At alle kommer ud hver dag
- Leg
- At save brænde, tænde bål, lave mad over bål
- Temadage og udeuger
- At bruge naturens materialer
- At eksperimentere med forskellige elementer

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Det pædagogiske læringsmiljø fører til, at målene nås gennem:

- Musik og sang
- Børnelitteratur
- Dans og sanglege
- Film
- Medier
- Faglitteratur, låne bøger om emner der optager børnene
- Teater
- Værkstedaktiviteter, have adgang til mange forskellige materialer
- Madlavning og bagning
- At have medindflydelse på aktiviteter, og lære om begrebet demokrati i handling, så barnet udvikling samarbejdsevne og ansvarlighed
- At lære rummelighed, få forståelse for ydre forskelle og indre ligheder
- At møde anerkendende voksne der styrker barnets selvværd og selvtillid

---

Evalueringsskulturr

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskulturr i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsskulturr i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskulturr, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringsskulturr som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv

Vi arbejder systematisk med evaluering. Vi har lavet vores eget planlægningsredskab som er en udvidet smitte-model, her beskrives aktivitet, mål for børn og voksne. Vi evaluerer både på målene og inddragelse af børneperspektivet – fysisk, psykisk, æstetisk børnemiljø. Vi bruger refleksionsark til at dataindsamle, så vores evaluering bygger på et stærkt fundament.

Vores dokumentation giver børnene mulighed for at følge med i egne og andres processer, at få inspiration, større indblik i egen verden og udvikling, bedre identitetsdannelse og skaber tryghed i overgange.

Forældrene får indblik i hvad der sker i børnehaven, de får kendskab til vores pædagogiske praksis, inddrages i livet i børnehaven, bedre oplevelse af børnenes interesser og udvikling. Dette giver mulighed for at gå i dialog med barnet og personalet om barnets udvikling.

Pædagogerne får mulighed for øget viden om barnet og dets familie. At følge børnenes spor og sikre trivsel og udvikling. lagttage en praksis og herigennem få inspiration. Styrker fagligheden.

Politikere og andre samarbejdspartnere kan se om vores dagtilbudde lever op til lovens rammer mm.

Vi dokumenterer på mange måder: mundtligt, skriftlighed, fotos, intra, børnenes spor gennem leg, kreativitet, børneinterview mm.

Vi er i gang med at undersøge brugen af kompetencehjulet til også at trække rapporter på børnenes læringsmiljø.

Efter T3 mangler vi et redskab til dataindsamling fra forældrene, dette overvejes som punkt i vores bobler.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Vores evaluering er løbende, da dette er fast forankret i vores faglige kultur.

Vi skal have indarbejdet en form, hvor vi løbende tager det op på bestyrelsesmøder løbende.

Tilsyn har ligeledes fokus på evaluering.

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluering af pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Pædagogisk læreplan

© 2019
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC